

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Кафедра зоології

Дипломна робота на тему:

**«СИНАНТРОПНІ ПАВУКИ ЖИТЛОВИХ ТА
ГОСПОДАРСЬКИХ ПРИМІЩЕНЬ ЖИТОМИРЩИНИ
(ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ, ПОШИРЕННЯ,
ЗНАЧЕННЯ)»**

Виконала:

студентка 5 курсу, 51 групи
заочної форми навчання
спеціальності «7.04010201 Біологія*»
Мшанецька С. В.

Керівник:

к. б. н., старший викладач
Васільєва Л. А.

Житомир – 2014

ЗМІСТ

Вступ.	3
Розділ 1. Огляд літератури.	6
1.1. Стан вивчення синантропних павуків України.....	6
1.2. Загальна характеристика Житомирської області.....	12
Розділ 2. Матеріал і методи дослідження.	14
2.1. Матеріал.	14
2.2. Методи дослідження.	15
2.3. Охорона праці.	15
Розділ 3. Загальна характеристика павуків.	19
Розділ 4. Синантропні павуки житлових та господарських приміщень населених пунктів Житомирської області.....	34
4.1. Синантропні павуки Житомирської області.....	34
4.2. Синантропні павуки м. Житомира.....	52
Розділ 5. Використання матеріалів дипломної роботи при викладанні курсу біології у загальноосвітній школі.....	58
Висновки	67
Список використаних джерел	69

ВИСНОВКИ

1. У результаті обстеження житлових та господарських приміщень населених пунктів Житомирської області було виявлено вісім видів павуків, що належать до семи родин: *T. domestica* (Agelenidae), *N. cellulanus* (Nesticidae), *Ph. phalangioides*, *Ph. ponticus* (Pholcidae), *Sc. thoracica* (Sicariidae), *St. bipunctata* (Theridiidae), *D. crocata* (Dysderidae), *A. diadematus* (Araneidae).

2. Найбільше видове різноманіття синантропних павуків відмічене для Ємільчинського, Черняхівського, Житомирського, Любарського районів, найменше – для Володарсько-Волинського, Баранівського та Бердичівського. Найчастіше траплялись особини *Ph. phalangioides*, які були виявлені у всіх досліджуваних місцях, менш поширені (зустрічальність 81,8%) павуки *Ph. ponticus*, найрідше траплялись (36,4%) – *Sc. thoracica*, *St. bipunctata*, *D. crocata*.

3. Павуків виявлено у під'їздах, підвалах та квартирах багатоповерхових будинків, одноповерхових хатах і господарських приміщеннях (стіни, стеля, кутки між стелею та стінами, меблями та стінами, підвіконня, віконні рами, санвузли, плінтуси біля підлоги).

4. Угруповання синантропних павуків першого поверху під'їздів житлових будинків Житомирської обл. та м. Житомира характеризуються вищим видовим багатством порівняно з угрупованнями наступних поверхів.

5. Павуки *Ph. phalangioides* та *Ph. ponticus* виявлені у квартирах усіх досліджуваних поверхів будинків, на відміну від *T. domestica*, *D. crocata*, які були зареєстровані лише у квартирах 1 та 4 поверхів. *N. cellulanus* і *A. diadematus* відмічені лише для під'їздів 1 поверху.

6. Найбільшу зустрічальність серед виявлених павуків багатоповерхових будинків м. Житомира мають *Ph. phalangioides*.

7. Синантропні павуки, живлячись іксодовими кліщами, кімнатними мухами, комарами (малярійними у тому числі), блощицями, тарганами, приносять велику користь людині. Їх успішно можна використовувати для

боротьби з багатьма шкідливими членистоногими, що живуть поруч з людиною.

8. Розроблено рекомендації щодо використання матеріалів бакалаврської роботи під час викладання біології у загальноосвітній школі.

Резюме
Мшанецька С. В. СИНАНТРОПНІ ПАВУКИ ЖИТЛОВИХ ТА
ГОСПОДАРСЬКИХ ПРИМІЩЕНЬ ЖИТОМИРЩИНИ (ВИДОВЕ
РІЗНОМАНІТТЯ, ПОШИРЕННЯ, ЗНАЧЕННЯ)

Дипломна робота

У результаті обстеження житлових та господарських приміщень населених пунктів Житомирської області було виявлено вісім видів павуків, що належать до семи родин. Найбільше видове різноманіття синантропних павуків відмічене для Ємільчинського, Черняхівського, Житомирського, Любарського районів, найменше – для Володарсько-Волинського, Баранівського та Бердичівського. Найчастіше траплялись особини *Ph. phalangioides*. Павуків виявлено у під'їздах, підвалах та квартирах багатоповерхових будинків, одноповерхових хатах і господарських приміщеннях. Угрупування синантропних павуків першого поверху під'їздів житлових будинків Житомирської обл. та м. Житомира характеризуються вищим видовим багатством порівняно з угрупованнями наступних поверхів.

Ключові слова: синантропні павуки, житлові та господарські приміщення Житомирщини, видова різноманітність, поширення, значення.

Резюме
Мшанецкая С. В. СИНАНТРОПНЫЕ ПАУКИ ЖИЛЫХ И
ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ЖИТОМИРСКОЙ ОБЛАСТИ
(ВИДОВОЕ РАЗНООБРАЗИЕ, РАСПРОСТРАНЕНИЕ, ЗНАЧЕНИЕ)

Дипломная работа

В результате обследования жилых и хозяйственных помещений населенных пунктов Житомирской области было обнаружено восемь видов пауков, которые относятся к семи семействам. Наибольшее видовое разнообразие синантропных пауков отмечено для Емільчинского, Черняховского, Житомирского, Любарского районов, меньшее – для Володарско-Волынского, Барановского и Бердичевского. Чаще всего попадались особи *Ph. phalangioides*. Пауков обнаружено в подъездах, подвалах и квартирах многоэтажных домов, одноэтажных домах и хозяйственных помещениях. Сообщества синантропных пауков первого этажа подъездов жилых домов населенных пунктов Житомирской области характеризуются высоким видовым богатством по сравнению с сообществами последующих этажей.

Ключевые слова: синантропные пауки, жилые и хозяйственные помещения Житомирской области, видовое разнообразие, распространение, значение.